SEN BİZE İNSANLARI SEVMEYİ ÖĞRETTİN, SEN BİZE İNSANLARIN SAADETİ İÇİN DOĞUŞMEYİ ÖĞRETTİN, BİZ BUNUN İÇİN SAVAŞIYORUZ!

Nâzım Hikmet

30/5/950 Nâzım'ın uğradığı haksızlıklarla mücadele için çıkan fikir ve Politika Dergisi : Yıl: 1. Sayı: 3 Fiyatı 15 Kr.

Kanunsuzluk Saltanatının Yıkılmasından Sonra

Samimî İdarecilerin, Kanunun emrini yerine getirmeleri en tabiî bir vazife değil midir? Buna verilecek "Evet„ cevabını dünya halk oyu NÂZIM'ın hürriyetinin iade edilmesile duyacaktır

Adalet mekanizmasını işletecek olan yeni idareciler, halkın güvenini halka verdikleri bir sözle temin ettiler: Memleketin her sahasında şahsi ve mesnetsiz emirleri, kanunsuz müdahaleleri yok edip, yalnız kanunu hâkim kılmak..

Bu, diğer milletler için asırlarca evvel varılan bir merhale olduğu halde, zümre diktatörlüklerinin son artıklarile de mücadele etmek mecburiyetinde kalan halkımız için, memlekette yalnız kanunun, fakat şahsi ve keyfî olarak ismarlanan değil halkın ihtiyaçlarından doğan kanunun hâkim olduğunu görmek yeni ve önemli bir hâdise sayılmaktadır.

Bu sözün, samimî olarak benimseneen bir prensip olduğunu kabul etmek için, senelerdenberi devam eden kanunsuzluk saltanatının dünya ölçüsündeki misali olan Nâzım Hikmet'in kanunsuz mahkûmiyeti misalinin bir an önce ortadan kaldırılması beklenmektedir.

Bu gün, başta Fransa ve Amerika olmak üzere bütün Avrupanın aydın çevreleri, ellerindeki bütün neşir imkânlarını kullanarak, radyolarla, gazetelerle, nümayişlerle Ankara ve ilgili memleketlerdeki Türk Elçiliklerine gönderdikleri protestolar vasıtasile Türk Adliyesi ve Türk Hükûmeti aleyhinde geniş bir kampanya açmış bulunuyor.

İsmimizi bile bilmiyen birçok muhitler, şimdi bizi cânîler olarak, bu unsurluğun devamı için ısrar eden, iptidailer olarak tanıyor. Nâzım Hikmet'in hürriyeti geri verilmedikçe bu kampanya genişliyecek ve biz, bütün bu ithamları teyid eden bir millet olarak tanınacağız.

Türk adalet nin şahsi emirlere feda edilmediğini, dünya halk oyu, ancak, kanunsuzluk saltanatının en müsahhas misali olan Nâzım'ın mahkûmiyeti durdurulduğu zaman anlıyacaktır.

Nebil Varlı tarafından TÜSTAV'a bağışlanmıştır

YİRMİNCİ ASRA DAİR

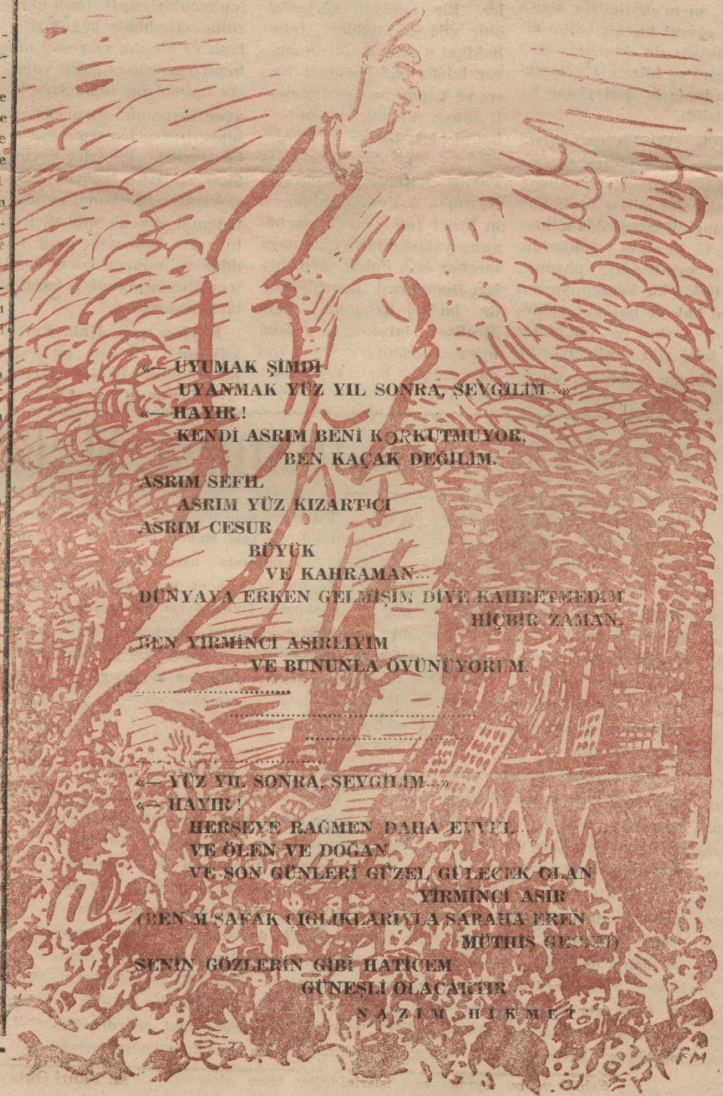

«— UYUMAK ŞİMDİ
UYANMAK YÜZ YIL SONRA, SEVGİLİM...»
«— HAYIR!
KENDİ ASRIM BENİ KORKUTMUYOR,
BEN KAÇAK DEĞİLİM.
ASRIM SEFİL
ASRIM YÜZ KIZARTICI
ASRIM CESUR
BÜYÜK
VE KAHRAMAN...
DÜNYAYA ERKEN GELMİŞİM, DİYE KAHRETMEDİM
HİÇBİR ZAMAN.
BEN YİRMİNCİ ASRLIYIM
VE BUNUNLA ÖVÜNÜYORUM.
.....
.....
.....
«— YÜZ YIL SONRA, SEVGİLİM...»
«— HAYIR!
HERŞEYE RAĞMEN DAHA EVVEL...
VE ÖLEN VE DOĞAN
VE SON GÜNLERİ GÜZEL GÜLECEK OLAN
YİRMİNCİ ASIR
(BEN M[illegible] SAFAK ÇIĞLIKLARIYLA SABAHA EREN
MÜTHİŞ GE[illegible])
SENİN GÖZLERİN GİBİ HATICEM
GÜNEŞLİ OLACAKTIR
NAZIM HİKMET

Polonya Muharrirler birliğinin kararı ve Fransız aydınlarının protestosu

Polonya Muharrirler Birliği aşağıdaki kararı almıştır:

«Halkının kurtuluşu ve refahı uğruna yılmadan mücadele eden büyük Türk Şairi Nâzım Hikmet, on üç yıldanberi bir hücrede mahpus bulunuyor.

Şarkılarının mısra mısra ağızlarda dolaşmasının bir türlü önüne geçemiyen Türk hükûmeti, nihayet onu [illegible] meğe karar vermişti.

1938 yılında, Askeri Okul talebeleri şiirlerini okumuşlar diye O'nu mahkemeye sevkettiler. 28 yıl 4 ay hapse mahkûm oldu. Zira O, şiirlerinde, kardeşlerinin ıstıraplarını, onların şair ve insan gibi yaşama arzularını akisettiriyordu. Halkına olan sevgisi ve halkının kurtuluşuna olan inancı, işte Nâzım Hikmet'in tek cürmü buydu.

Nâzım Hikmet'in daha on beş yıl, yani 1965 e kadar hapis yatması icabediyor. 37 yaşında mahkûm olduğuna göre tahliye edildiği vakit 64 yaşında olacaktır.

Nâzım Hikmet, kalbinden ağır hastadır. O tarihe kadar yaşamasına imkân yoktur. İleri insanlık, şairi yaşlan bu benzeri hiç bir zaman hiç bir yerde görülmemiş zulmü, her tarafta protesto ediyor.

Dünyanın dört bir köşesinden, şairin serbest bırakılmasını istiyenlerin sesleri geliyor. Polonya muharrirleri de Türk hükûmetinin bu hareketini protesto eder ve Nâzım Hikmet'e hakkının verilmesini ister.

(Devamı 3 üncüde)

Halk Partisi saltanatı ve Nâzım Hikmet

Halk Partisi hükûmeti nihayet, hukuk tarihine geçecek, misli görülmemiş acı hatayı tamir etmeden ve biricik büyük şairimizi hürriyetine kavuşturmadan göçüp gitti.

Bu partinin ve hükûmetlerinin yirmi yedi senelik tarihine bakınca, insan, «Bunlardan başka türlüsü de beklenemezdi» diyor.

Başlangıçta nisbeten inkılâpçı ve ileri bir karakter gösteren Halk Partisi, çeyrek asır süren iktidar müddetince ve bilhassa son on sene zarfında, bu vasfını sür'atle kaybetti ve tam bir irtica partisi halini aldı. Emperyalizm düşmanı olarak işe başlayan bu parti, memleketimizi bugünün ne büyük emperyalist kuvvetinin kıskaçları arasına atarak, ömrünü tamamladı.

İstiklâl Harbinden sonra kapitülâsyonları ilga etmekle övünürken, «Amerikan Yardımı» karşılığı istiklâli sıfıra indiren ağır şartlar kabul etti ve devlet mekanizmasının bütün kollarını «Amerikan Hey'etleri» ne teslim etti.

İmtiyazlı yabancı şirketleri daha yakın bir tarihte bu fakir milletin büyük fedakârlığile satın aldığı halde, son geçirdiği kanunlarla yabancı sermayeye memleketi sömürmek hakkını yeniden tanıdı ve son seçim programına yabancı **sermayeyi teşvik** maddesini iftiharla koydu. İktidara geldiği zaman orta çağdan arta kalma saltanat ve hilâfet müessesesini kaldırıp Cumhuriyeti kurduğu halde, bu Cumhuriyetin Anayasasını kâğıt üzerinde bıraktı ve gerçekte hiç bir söz, fikir, neşriyat ve teşkilâtlanma **hürriyetine** müsaade etmiyen **amansız ve müstebit bir idare sistemini yirmi yedi sene zorla yürüttü.**

Adı Halk Partisi olan bu **parti**, bu memleket halkına çeyrek asır hiç bir demokratik hak ve hürriyeti tanımadı, halk çoğunluğunun refahı, maddi ve kültürel kalkınması için hiç bir esaslı iş başaramadı. Memleket ve dünya gerçeklerini gören ve bunları ifade etmek ve halkın menfaat ve haklarını müdafaa etmek cesaretini gösteren münevverler ve yayınları derhal susturuldu; türlü zulüm'ere uğratıldı. Halbuki, ırkçı, turancı, anadolucu, sosyalist nevinden her çeşit mürteci cereyanlara, yayınlara ve teşekküllere alabildiğine müsaade verildi, hattâ bunlar doğrudan doğruya desteklendi. Böylece, bütün bir nesil boyunca ve bilhassa son on, on beş sene zarfında, memleketimizin siyasi ve sosyal hayatı kadar fikir hayatı da dünyanın demokrasi ve hürriyet yolunda dev adımlarla ilerleyişine kapalı kaldı.

Böyle bir idare sistemi Nâzım'a nefes aldırır mıydı? Nâzım, memleket ve dünya gerçeklerini gören ve halkın hakkını müdafaa eden münevverlerin başında geliyordu. O bir şairdi ama, alışılmış şair tipine hiç benzemiyordu: şiirini hak ve hakikat yolunda en keskin ve bükülmez bir kılıç gibi kullanıyordu. Şair olduğu kadar bir mütefekkir ve bir mücahitti. Zaten şair olarak büyüklüğü ve eksizliği de bundan geliyordu. Onun mısralarında «şairâne mevzular» yoktu; bütün acı gerçekleri ve ışıklı ümitlerile, kanlı mücadeleleri ve ileri hamlelerile yaşanan hayatın ta kendisi vardı. O şiir'erinde üst tabaka adamının ince hassasiyetinden, romantik melâlinden ve ya sevdasından bahsetmiyor, halkın hayatını, mücadelesini ve ümitlerini, yine o halkın kendisi için yazıyordu.

İstibdadın nefes aldırmıyan havasında bunalan münevverin ve gencin kalbini heyecanlandırıyor, kafasını aydınlatıyor ve önlerine ümit ve ışık yolları açıyordu.

Böyle bir şaire ve mücahite elbet de Halk Partisi istibdadı ve irtica tahammül edemezdi. Nâzım'ın büsbütün ortadan kaldırmağa cesaret edemedikleri aziz varlığını ölmeden mezara koymak, zindanlarda çürütmek ve onu memleket halkına ve geleceğine unutturmak istediler. Bir müddet muvaffak olur gibi göründüler, fakat hakikat'in sesi ebediyen susturulabilir mi? Nâzım'ın haksız ve kanunsuz mahkûmiyeti dünya çapında bir mesele halini aldı. Dış ve iç umumi efkârın tazyiki, son Halk Partisi hükûmetini nihayet Nâzım'ın serbest bırakılmasını hedef tutan bir Af Kanununu yalancıktan ele almağa mecbur etti. Fakat oynadıkları Demokrasi komedyasında bu af kanununu yeni Meclise bırakmayı daha uygun bulduklarından son dakikada bu teşebbüsten vaz geçtiler; binlerce **mahkûm vatandaşı ümide kaptırdıktan sonra bir anda bu ümidleri söndürerek misli görülmemiş bir «psikolojik işkence» tatbik ettiler. On üç sene devam edip gelen haksızlığı son haddine çıkaran bu darbe, memleketimiz efkârın da derin bir infial uyandırdı.**

Nâzım, son istidasında canını pul olarak kullanmak kararını tatbike koydu. Memleketin en tanınmış şahsiyetleri bir kaç koldan Nâzım'ın hürriyetine kavuşturulmasını dilediler. Tarihi mes'uliyetini idrâk eden gençlik, Nâzım'ın kurtulması yolunda harekete geçti. Fakat, Halk Partisi ve hükûmeti bütün bu teşebbüslere sağır kalmakta devam etti ve bunları önlemek ve bastırmak için elindeki son iktidar gücünün bütün imkânlarını kullandı. Oğlu için istidasına imza toplıyan Nâzım'ın annesine polis mani oldu. Nâzımın kurtarılması için beyannameler dağıtan gençler nezaret altına alındılar, imza toplıyanlar karakollara götürülüp ellerinden kâğıtları alındı ve yırtıldı ve resmi makamların müsaadesile yapılan kanuni bir toplantıya bir avuç zorbanın mani olması, toplantıya gelenlere ağıza alınmıyacak küfürler savurması ve hatta tecavüz etmesi karşısında umumi emniyeti temin etmekle mükellef bulunanlar tamamile pasif kaldılar ve müteceavizleri değil, tecavüze uğrayanları karakollara sevkettiler.

Böylece son Halk Partisi hükûmeti de son günlerini bu partinin yirmi yedi sene-

Devamı s: 3 sü: 4 te

Dikkat MAKAL!

Kendini sakın kardeşim.

İstanbul gibi bir şehirde, seni çarpmağa, yamrı yumru edip posanı çıkarmağa çalışıyorlar.

Çınaraltı, tren, kayık sefaları tramvay, otomobil gezintisi falan filân derken, tekerlemek ve başımıza —olsa olsa— bir ikinci Panait Strati yapmak istiyorlar.

Mahmut Kardeş,

İstanbul büyük şehirdir. Ama adamına göre... Kitabında naklettiklerinden tut da, aklına bile gelmeyenler var bu şehirde...

— hiç senin aklına gelirmiydi ki, Yahya amcan kalksın da: «Anadolunun yürekler acısı sefaletini içimde duyuyorum! "Bizim Köy" ü gözlerim yaşararak okuduğuma inan evlâdım!— dersin?.

Dedim ya, adamına göre.. Hele bir himmet buyur da İstanbulu tamamen gez, sahtekârları ve sahtekârlıkları anla!...

Hiç zannetmiyorum ki, seni Halic'e Kasımpaşa'ya, Yedikule'ye, Sulukule'ye, Edirnekapı dışına, Topkapıya götürsünler, randevu evlerini, Tophane hamamlarını, Köprü altını göstersinler.

Yolunu gerçek İstanbula düşürürsen —ki bu, gayenmiş— o zaman (Bizim Köy) ü de görürsün!

Seni bir gazeteden takip ediyorum: Kanma kardeşim. Kandırıyorlar!... Çünkü; hem korkuyorlar, hem de seni kullanmak istiyorlar.

Senin saf ve zeki bir Anadolulu olduğunu biliyorlar da kendilerini oldukları gibi yazmıyasın diye gözünü boyamağa çalışıyorlar.

(Devamı 3 üncüde)

Amatör Bir Halk Düşmanına Mektuplar: 2

Türk halkının, dünya emekçilerile birlikte, istismara, zulme, esarete ve adaletsizliğe karşı yaptığı savaşı, bütün elleri birleştiren mısralarile temsil eden; Türk halkının kardeşçe yaşanan bir hayata, hürriyete, en tabii insan haklarına karşı olan ihtirasını zindanlarda yarattığı eserlerile arttıran öncü NAZIM'a, halk düşmanlarının, her türlü vasıta ile karşı durmasından daha zaruri bir şey olamazdı. Halkın ileri hamlelerine karşı, halk düşmanlarının çırpınmaları bütün bir tarihin siyah renkli sahifelerini doldurur. Bu mücadelenin halk düşmanları için zaruri bir hal almasi halkın kendi kendini tanıdığı andan itibaren başlar. Bunun içindir ki halkın aydınlanmasına, olup biten işleri akılla yani elle tutulur, gözle görülür sebeplerle takip edip anlamasına mâni olmak halk düşmanlığı saltanatının devam edebilmesi için şarttır.

Üstadların bunu bildikleri içindir ki, halkı aydınlatan, onu insanca bir hayata davet eden, ona haksızlık ve adaletsizlikle mücadele etmeyi öğreten, ona bu yeryüzünde yapılması mümkün olan herşeyin kendi elinde olduğunu bildiren öncüleri susturmayı, zindanlara kapatmayı veya öldürmeyi saltanatlarının en sağlam temeli olarak kabul ederler. Diğer taraftan, üstadların, halkı çeşitli silâhlar ve yalanlar altında teskin etmeye, hareketsizliğe ve şükretmeye alıştırmaya, ona unutmayı öğretmeye çalışırlar. Tarihin muayyen bir devresinde görülen, halkın bu uyuşmuş zihni alın teri ticaretinin serbest piyasasıdır..

Fakat, benim zavallı çocuğum, halk artık hareketsiz kalmak istemiyor. artık yalanlarını tanıyor, unutmuyor artık. Halk, artık seni her derdinin içinde bulup meydana çıkarıveriyor.

Seni kara ekmeğin içinden, seni tohumsuz tarlanın çatlaklarından, ateşsiz odanın soğuğundan, doktorsuz hastanın son nefesinden, işsiz beklemenin sebebinden.. bulup meydana çıkarıveriyor.

Seni fabrikada, seni madende, seni nasırlı ellerinin yarıklarında, seni çatlak topuklarının arasında görüp tanıyiveriyor.

Ustaların, onu artık ne Yahya Kemallerinle ne Esat Mahmutlarınla ne de tarihi şallarınla uyutabiliyor. Ne camilerinin heybeti, ne yeşil çinileri ne de vaizlarının ölüme davet eden mantığı kâr ediyor.. Silâhlar, kurşunlar, tehditler, hapishaneler, vaatler, güler yüzler halkı mücadele yolundan ayıramıyor.

Gayri çıplak ve merhametsiz
Bir çığlık oldu ümit..
Ve zafer
Artık hiçbirşeyi affetmiyecek kadar
Tırnakla sökülüp koparılacaktır...

Ne oldun, benim bozkurt çığlıklı çocuğum? Neden daha şimdiden titremeye başlıyorsun? Hani senin saf kan haydutluğun. Hani senin meydanları doldurup çığlıkların.. Neden dudaklarında Mehmet Akif'in duaları yok.. Neden titreyen ellerinden baltaların, balyozların düşüyor çocuğum.. Niçin daha şimdiden şaşkına dönüverdin. Nerde imanın, günlük kokan iman'ın nerede.. Hani mürsitlerinin üfürüklerinden kazandığın kudret, nerede fikre karşı salladığın yumruklar, niçin unutuverdin o milli küfürlerini? Neyin kaldı ortada şimdi çocuğum?. Seni sen yapan herşey bu kadar kolay, bu kadar çabuk mu ortadan kalkıvereceekti?.

Anladım.. Efendilerinin yanına ustalarının yanına kaçıyorsun.. Ne kadar da korkakça kaçıyorsun?.

Fakat onlara haber ver ki:
Günler ağır
günler ölüm haberlerile geliyor
En güzel dünyaları
Yaktık ellerimizle
Ve gözümüzde kaybettik ağlamayı
— Bizi bir parça hazin ve dimdik bırakıp
göz yaşlarımız gittiler—
Ve bundan dolayı
Biz unuttuk bağışlamayı
Varılacak yere
Kan içinde varılacaktır.
Ve zafer
Artık hiç bir şeyi affetmiyecek kadar
Tırnakla sökülüp
Koparılacaktır...

Sahibi ve bu sayıda yazı işlerini fiilen idare eden: M. Fahri Oktay Osmanbey Matbaası

Nâzım Hikmet meselesi hakkında İ. Y. T. G. D. nın 2 nci Beyannamesi

«Bugün (Türkiye) dem-ce, onun Yirminci asırda yetiştirdiği en büyük değerlerden Nâzım Hikmet, uğradığı haksızlık ve zindan alda geliyor. Memleketimizin dün ya halk oyundaki bu reali tesi şimdiye kadarki sorumlu makam'arı, yani bu durumun müsebbiblerini endişelendir medi. Fakat, yurdumuzda bir an evvel demokrasinin, hürriyetin ve kanunların hâkim olmasını candan arzulayan haksever halkımızı, namuslu aydınlarımızı ve evrimci memleket gençliğini bütün baskı ve tehditlere rağmen gayet haklı olarak harekete geçirdi.

Diğer bütün imkânları elinden alınmış olan Nâzım Hikmet'in hak ve hakikatin tecellisi uğrunda canını pey'yer'ne kovarak milletine yolladığı istidaya cevap verildi.

O'nun kurtulusu yolunde resmini basan bütün gazete ve mecmualar toplatıırıldı. Fakat bütün bunlar hak ve hakikat yolunda mücadele edenleri yıldıramazdı. İ. Y. T. G. Derneği, dünyamızın gözbebeği Nâzım Hikmet için bir toplantı tertip etmeğe karar verdi.

Toplantı için vilâyete müracaat eden Dernek Genel Sekreteri, bizzat Vali tarafından tehdit edildi. Toplantı hürriyetini vatandaşlara Valilerin değil, kanunların verdiğini gayet iyi bilen İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği resmi formaliteleri tamamlandıktan sonra, toplantı gününü ilân etti.

Resmen mani olunamıyan bu toplantıya, orada bulunan İstanbul halkının da şahit olduğu gibi, iğrenç bir takım tertipçilerle mani olunmak istenildi. Kanunların vatandaşlara tanıdığı toplantı hürri-

> 7/Ekim/1945
>
> İnsan çığlıkları geçti geceleyin açık denizleri
> rüzgârlarla.
> Dolaşmak tehlikeli hâlâ
> geceleyin açık denizleri.....
> Altı yıldır sürülmedi bu tarla
> duruyor olduğu gibi tank paletlerinin izleri.
> Tank paletlerinin izleri
> kapanırlar bu kış karla.
> Duyuyorsun ya, gözümün nuru,
> yine yalan söylüyor antenler:
> alın teri tacirleri kapatabil'sin diye defteri
> yüzde yüz kârla...
> Fakat ezrailin sofrasından dönenler
> döndüler verilmiş kararlarla.

dünya halk oyunun müracaatlerini, mitinglerini, protestolarını; memleketimizde de hukukçularımızın, profesörlerimizin, sanatkârlarımızın, her meslek ve sınıftan aydınlarımızın, Üniversite gençliğini sorumlu makamlara müracaatleri takip etti. Bir denbire gelişip yayılan bu hareketlerin uyandırdığı kısa bir bocalama devresinden sonra tehditler, baskılar bir kat daha ağırlaştırıldı. Nâzım Hikmet'den bahseden günlük gazeteler birdenbire susuverdi. İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'nin Nâzım Hikmet'i kurtarmak için her türlü demokratik hakların kullanılması icabettiği yolunda yayınladığı beyannameyi dağıtan bütün dernek üyeleri tevkif edildi. Dernek Merkezi polis tarafından kanunsuz ve nizamsız olarak basıldı. Resmi evrakları müsadere edildi. Halkımızdan imza toplıyanlar, bu arada Dernek üyeleri nezaret altına alınarak toplanan imzalar imha edildi. Nâzım Hikmet'ten ve grevinden bahsetmekte ısrar eden, O'nun yetine gözgöre tecavüz edildi. Fakat, bütün bu tecavüzler her şeyi göze alarak geniş çapta toplantıya katılan İstanbul halkının Nâzım Hikmet için yaptığı emsalsiz tezahüratla susturuldu. Toplantı, halkımızın ve aydın gençliğin irticaa ve faşizme karşı gösterdiği örnek demokratik bir zaferle sona erince, yeni tertipler, yeni kanunsuzluklar başladı. Korku vermek ümidiyle salonun kapıları kapatılarak hak ve hakikatı savunanların hüviyetleri tesbit edildi.

Bu müddet zarfında toplantıyı dışarıdan takib etmekte olan halkın arasına, bu âdi tertip olayında faşistliklerini utanmadan iftihar vesilesi yapan bir kalabalık toplatıldı. Sözde asayişi temin etmek maksadile hâdise mahalline gelen İstanbul Valisi, toplantıya iştirak edenlerin aleyhinde tahrikâtlarda bulundu. Resmi polis arabalarının hoparlörlerinden toplantıdakilere taşkınlıkları su mealde emirler verildi:

«Dikkatli olun, taşlar emniyet memurlarına gelmesin!»

Ertesi gün faşizmin ve irticaın hizmetindeki basın, İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinin tertiplediği bu örnek toplantıyı kendi kanaatlerine uyar bir şekilde aksettirdi. Ayni gazetelerde halk ve demokrasi düşmanı olarak tanınmış bir takım teşekkülleria, toplantıya iştirak edenlere hakdı hayat verriyeceklerini ilân eden küstahlıkları yayınlandı.

Bütün bu olaylar yani yapılan kanunsuzluklar ve tertipler, adı geçen demokrasinin memleketimizdeki realitesini bir kere daha göstermiş bulunuyor.

Yine bu o'aylar, demokrasi yolunda hak ve hakikat yolunda vatanının milletinin aydınlığa kavuşmasını arzulayan bütün vatandaşlarına girişmeleri icabeden mücadelelerin büyüklüğünü ve ciddiyet'ni gösteriyor.

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği bu yolda bütün varlığı ile duyduğunu kendişine düşen sorumluluğu hiç bir baskı ve hiç bir kanunsuzluğun O'nu yolundan çevirremiyeceğini Türk halk oyuna ilân eder.

Baskan
İlhan Berktay

Gerçek

İstedikleri kadar inkâr etmeğe —hem de sopayla, tokmakla, tekmeyle, kazma kürekle örtbas etmeğe— çalışsınlar; gerçek ve hareket halinde olan münasebetler zinciri hiç bir zaman yok edilemez!

«Nâzım Hikmetin öldürülmek istenmesi» gerçeği tarih boyunca devam edip maalesef bize kadar gelebilen adaletsizliğin ve korkunçluğun en yeni vesikalarından biri olarak önümüzde duruyor. Hukuk müessesesini çiğniyerek Nâzım'ı zindana sokan düşünce sadece kılık değiştirdi. Boyun vurmaların, kazıklamaların, gladiyatörlerin yerini, «..... ulusu adına adalet dağıtmağa yetkili ..... mahkemesinin kararına göre» bildiğini okumak istiyen modern kılıklar aldı.

Fakat gerçek sık boğaz edilemedi ve gürültüye boğulamadı.

ÇÜNKÜ; kılık değiştiren fikir, tek değildi bu yeryüzünde... Yani EZENLER, ancak EZİLENLER mevcut olduğu için EZEN 'dir. Ve ezilenler gitgide kutsal ilân edilen herşeyin kendilerini kandırmak ve mevcut durumu devam ettirmek için olduğunu anladılar.

Sosyal inkişafın önceki merhalelerinde değişik ve daha az karışık olan vakialar âlemi bilki son olayı da yutar ve bunu da sinesine çekebilirdi ama, bugün artık göz yummak zorunda bulunmak diye bir şey yoktur.

Geçip gitmekte olan köhne bir âlemin içinden çıkanlar kanlı sıyrılıp çıkanlar mezara koydukları ve koymakta oldukları cenaze - sistem'leri imkân derecesinde az kayıpla gömmek istiyorlar.

Bu dünyayı dalağı şiş, kör, topal, kaburgaları sayılacak kadar cılız ve yarım halde kaplayan ve bin türlü belâ ile zaruri olarak karşı karşıya bırakılan insanlar, «yeryüzü ve nimetleri hepimizindir!» diyorlar, bunu en kutsal hak olarak açıkça istiyorlarlar.

Çünkü bundan böyle birleşmiş haldedirler ve hep beraber olmak azmindedirler.

Kabul etmeli ki, halk, kimin haklı kimin haksız olduğunu, kimin ezildiğin, kimin için çalıştığını ve ızdırab çektiğini, «Gecekondu» larda, «koyuklar»da», «mazgal» larda, «hapishane» lerde niçin yattığını anladı artık. Ve bu halk Nâzım Hikmet'in neden mahkûm edildiğini de biliyor!.

Diğer hakların ve halkımızın, ilkâpça aydınlarının ve aydınlarımızın şimdiye kadar söyledikleri sözler, yaptıkları gösteriler, verdikleri dilekçeler bu hususta en kat'i delildir.

Gerçek her nereden gelirse gelsin bin bir şekilde göz boyayan sömürücü zihniyetin ve İNSAN KATİLİ SİSTEMİN geciktiremiyeceği kadar belirmiştir ve sağlam adımlarla sarsılmadan yürümektedir.

C.H.P. ve Nâzım

Başlarafı 2 inci sayfada

lik taribine uygun bir şekilde tamamladı.

Yeni hükûmet her halde Af Kanununu çıkaracaktır ve Nâzım da hürriyetine nihayet kavuşacaktır. Bugünkü vaziyette bunu yapmaması dünya ve memleket efkâr önünde bir skandal olur. Fakat Nâzım'ın hürriyetine kavuşmasile mesele kapanmış olmıyacaktır. çünkü; bu sadece bir ferdin uğradığı haksızlığın düzeltilmesi dâvası değildir! Bu, memlekette demokratik hak ve hürriyetlerin yerleşmesi ve gelişmesi dâvasıdır; memlekette irtica'm önlenmesi, bir daha hiç göstermiyecek şekilde ezilmesi ve ileri hamlelere yol açılması dâvasıdır.

Fransız aydınları

(Baştarafı 1 incide)

Türk Hükûmeti, hangi milletten, hangi ırktan olursa olsun, hangi siyasî kanaati taşırsa taşısın, büyük şairin müdafaası meselesinde tamamile birleşmiş olan milyonlarca insanın sesini duymamazlıktan gelemez.

Nâzım Hikmet'in serbest bırakılmasını istiyoruz!

Fransa'nın tanınmış sağcı gazetesi «Le Figaro» nun edebî haftalık ilâvesi (Le Figaro Litteraire), 20/mayıs/

Makal

Başlarafı 1 inci sayfada

O, balı, denizi, sabunu bilmiyen trahomlu kara cahil insancıkların, Çınaraltı'nda Yanya Kemal'le sohbete daldığını ve ondan hoşlandığını gazeteden bir duyarlarsa, bütün inançları sarsılır ve artık sen «Bizim Köy» e ayak basamazsın.

Aman Mahmud, kendini şeytanların şerrinden koru!...

***

Bahtiyar insansın Mahmud,

Tam şu günde İstanbul'da koskoca bir dünya yaşıyor. Hem de ne dünya!. Bulunmaz fırsat.. Hele bir yol uğra da hatırını sor. «Bizim Köy» ümüzü senden evvel ve seninle beraber hayıkıran ağabeyini gör!.

Ubanga kabilesinden Çemişke zekli Memiş'in sıtmasına, Empire building haramilerinin remil masasından Çin'in kurnaz bakışlı sarı insanlarına kadar herşeyi gösteren insanlarımızdan biri mademki odur, o halde ne duruyorsun Mahmud?.

(Bizim Köy) den sonra olanca kuvvetinle (BİZİM DÜNYA) yi vermek kararında isen ne duruyorsun!

Çekinme; O da (Bizim Köy) lüdür. En az senin benim kadar bağlı oraya. Duymussundur; Senin 15 — 20 gün kaldığın mapusanede O, tam 13 yıldır yatıyor kardeşim!.

Sebebini biliyorsun: Senin gibi konuşmak!

Dalgaların salladığı sandala hayret edeceğine, kalb gözünü Nâzım ağabeyimize çevir de O'nun durumuna hayret et, onun halini düşün ve yardımına koş!

Ne ise şimdilik bu kadar...

(Bizim Köy) de kalmağa ve Bizim için çalışmağa karar vedi isen, daha çok konuşuruz Mahmut Kardeş!

Sağlıkla...

1950 tarihli sayısında, Nâzım Hikmet meselesi hakkında şunları bildiriyor:

Cumhurbaşkanı İnönü'ye hitâben, Fransız yazarların dan bir grup, şiddetli bir protesto telgrafı göndermiş bulunmaktadır.

Altında, Fransa'nın en tanınmış imzaları bulunan bu telgrafın önemi üzerinde durucak değiliz. Dünya kültürü ile yakından veya uzaktan ilgili olan herkes, bu isimlerin çeşitli düşünce ve parti taraflısı yazar ve san'atkârların davranışını aksettirdiğini bilir. Nâzım Hikmet'in hürriyete kavuşması, Türk sanatının olduğu kadar, bütün dünyanın da meselesi haline gelmiştir.

Telgrafın altında bulunan imzalar:

Simone de Beauvoir, Claude Bourdet, Francis Carco, Louis Guilloux, Michel Leiris Léopold - Levy, Merleau Ponty, Jacques Prévert, Raymond Queneau, Ribemont. Dessaignes, Jean Rostand, Armand Salacrou, Jean — Paul Sartre, Jean Schlumberger, Jules Supervielle, Vercorrs, Jean Wahl.

İkinci Dünya Savaşı Destanından

Ben,
Hans Müllere bakıp bunları düşünürken
yanımızda peyda oluverdi
Liverpol limanında Harri Tomson
kaşları ve kirpikleri yanmıştı
gözleri sımsıkı kapalıydı

şişmandı, matruştu,
bir karısı vardı Tomsonun
tavan süpürgesi gibi bir kadın
tavan süpürgesi gibi a efendim, zayıf, uzun, titiz, temiz
ve tavan süpürgesi gibi münasebetsiz...

Bir oğlu vardı Tomsonun
altı yaşında bir oğlan
tombul mu tombul, pembe beyaz, sarı papa mı sarı papa
Tuttum Tomsonun elinden
açmadı gözlerini

— Vefat ettiniz, dedim
— Evet, dedi, İngiliz İmparatorluğu ve hürriyet için
canım isterse harp içinde bile Çörçile küfretmek hürriyeti
bir önemli hürriyettir bu
inkâr edilmez.
Yüzyıllarca döğüştük bu hürriyeti alana kadar Çörçil
dedelerinden

canım isterse, düpedüz Çörçile küfretmek hürriyeti
ve canım istemese de aç kalmak hürriyeti uğruna.
Fakat değişecek hürriyette bu bahis
harpten sonra işsiz ve aç kalacak değiliz
plânı hazırlıyor lordlarımızdan biri
Adalet: ihtilâlsiz.
Ben İngiliz İmparatorluğunu dağıtmağa gelmedim
buna Kenterböri baş piskoposu
Tredünyonların reisi
ve karım razı değil.

I beg you pardon
işte bu kadar
nokta, son.
Sustu Tomson

ve ağzını açmadı bir daha.
İngilizler fazla konuşmayı sevmezler
hele humoru seven İngilizler

Ve Tomsonun ölüsü bile
seviyordu inceden inceye alay etmeyi.
Tomsonla Müleri yan yana yatırdım
şiştiler yanyana
yan yana yükseldiler yukarı doğru.
Bahklar Tomsonu afiyetle yediler
fakat dokunmadılar ötekisine
Hansın etiyle zehirlenmekten korktular anlaşılan

1 yıl önce evlenmişti Cevdet bey Süheylâ ile
Kalaycı Selim ustanın kızı Süheylâ
Romanya muhaciri idiler
Cevdet beyin babası ile anası ölmüştü o zaman
hısım akrabası fakat bu evlenmeyi af etmedi hâlâ
— Cevdet bey, Hafız beyin oğlu Cevdet bey.
— Haylazın biriydi zaten çocukluğundan beri Cevdet bey
bir muhacir kalaycının kızını sevsin.
kitap okumaktan başka bir işe yaramaz
— Kabahat rahmetli dedesinde,
Hürriyette Fizan sürgününden dönmez olaydı bunak,

Kitaplarla o çeldi aklını torununun.
Kitaplarla aklı çelinen torun:

Cevdet bey,
bahtiyar yaşadı kalaycının kızı Süheylâ ile,
fakat ona bir kerre bile Süheylâ demedi,
onu hep «Süheylâ hanım»» diye çağırdı tuhaf bir ısrarla
ve Süheylâ hanım Cevdet beyin kucağında öldüğü zaman
yüz yıldır beraber,
fakat daha dün evlenmiş gibiydiler.
Şimdi Cevdet beyin ne kadar göresi gelmişti onu,
burnunun direği sızlıyor âdeta,
velâkin ağlamak imkânı yok,
gitti gider...

— Moskovaya girdiler mi Cevdet bey?.
— Cevdet bey gözünü sevdiğim müjdeyi ver.
— Cevdet bey Londradan ne haber?.

— Moskovaya girdiler mi Cevdet bey?.
Cevdet bey silkindi dalgınlığından,
birdenbire üşümüş gibi ürperdi.
Baktı seslenenlere.

Bahçe kapısı önündeydiler:
Giritli Cemil bey, Mustafa Şen ve Koyunzade,
vilâyetin beş büyük efendisinden üçü
Kulüpten dönüyorlar,
çakırkeyftiler biraz.

Dehşetli memnundular hayallerinden,
bu ılık ve bahtiyar Akdeniz gecesinden
altında akasyaların.
— Cevdet bey Londra'dan ne haber?.

— Moskovaya girdiler mi Cevdet bey?.
Beklemeden karşılığını Cevdet beyin
ağız dolusu gülüştüler,
ve uzaklaştılar sallanarak belli belirsiz.
Cevdet bey kendini şezlonga sırt üstü bıraktı
turunçlara ve yıldızlara baktı.
Turunçlar yakın, yıldızlar uzaktı.
turunçlara değil, yıldızlara dokunmaktı.
Doğrulmadan gözlüğünü taktı
ve basını çevirmeden
buldu radyoda Moskovayı el yordamı ile

Dünya ve yurt,
ev ve ağaç,
insan, çakal ve kurt
ve bütün akar sular:

Ganj, Amazon, Nil, Volga, Menderes
sözlerin ve hareketlerin hepsi
hızla yükseldi, yakınlaştı ses,
ulu bir besteyle doldu Akdeniz bahçesi.

Kemanlar birlerce kilometre uzakta, kuzeyde Moskovada
değil de
Solda ılhamurların altında
sıcak, yeşil ollarla üstünde çalınıyormuş gibi yakın.

Mahzun ve hayrandı Cevdet bey,
düşünüyordu beyaz pos bıyıklarını çiğneyerek:

— Dinle gözümün nuru, diyordu kendi kendine
dinle a efendim kemanları.
Nasıl da insanı daha güzele,
daha iyiye, daha mükemmele çağırıyorlar.
Hay aksi şeytan, nasıl tez geçti ömür,
nasıl da çabuk göründü sonu.
Biz ki bir hoşça vakit geçirdik bu dünyada
elimizi soğuk sudan sıcak suya sokmadan
velâkin yaşadık diyebilir miyiz?.

Daha yüz yıl bâki kalsak da aynı şey:
bugünü var
dünü yok
ve yüz yılın da çabucak gelecek sonu.
Bedreddini, Darvini, Pastörü, Gorkiyi, Marksı, Edisonu,
hattâ şimdi dinlediğim senfoniyi kim yazmışsa onu
kıskanıyorum.
İman olsun ki şanlarını şöhretlerini değil.
Edirnede durup durur Sultan Selim Camii,
lâkin yok oldu çoktan,
vefat etti Sinan...
Benim onlarda kıskandığım şey:
Aşk-ü şevk ile dövüşmüş, yaratmış,
yani efendim
yaşadıkları müddetçe yüzde yüz yaşamış olmalarıdır.

NAZIM HİKMET

Nâzım Hikmete Mektup

Nazım efendu,

Senün ismünü hatırlara galduğuna göre beş sene öncegi ne dek biz.m koyun mallarımızdan eşüdardük. O senün mapusanada yazdugun türkülerini bizim eşreflerin, mangalsuz odasında bi gış gicesü dinledük. O ne laflardı ece. O gice gonşular tekmil oradaydular, mallüm efendü elündeki kaagıdı okurgen biz zannedüggi geadüsü yazmış. Biz ne bürüggi igirmi gunluk yolda, mapusanada yatan bi adam büzler gibü fakir adamların perüşanlugunu bizüm mallüm efendü gadar bülecek de laf edeceg. Mallüm efendü kaattagi laf bitünce, senün için dedügü: bu adamı bele türgüler söledügü için iğürmü seggüz sene mapusanada yaturacaklar.

Biz hepümüz şaşurduk galduk. Yoğsa bi adam madammı öldürmüş dedük. Mallüm efendu bele bi şet yok dedü. Hepümüz herslendük, senünde aramızda olmanu arzuladuk. O gece mallüm efendü senün için daha başga laflarda ettü Bizüm heç aklımuz almadı, bele laflar için bi adamı öldürmek isdeyecekllerine.

Ondan sonra bizüm, ölen igirmi beşlig oğlanın acısunu unuttugumuz gibü senün mapusluğunuda unutdug. Fakat o lafların böğüngü gibü gulagumuzda gel zaman get zaman bizüm mallüm efendüye isdanboldan gelen ceridelerden biründe senün ismünü gördüm orda senün helân daha içerüde olduğuna, b z m dertlerimüzü sölemekde usta olduğunu söleyen yazılar okudug. Gomşu Hasan ağa derdi ki, oğul doğru laf edeni yedi köyden govarlar, sen de doğru laf ettügün için ezilüyorsun. Eğer sende başgaları gibü bizüm dertlerümüzü, perüşanlığımuzu söylemeyüpte onların keflenecegü laflar etsedün sende o hüner olduğtan sora sende böyük goltuglara otururdun.

Ha.. daha sora gelen ceridelerde sen bu heriflerin etdüklerine garşu son care olarak ölmegü göze alup serbes bırakuluncaya gadar hiç bişet yemeyecekmissen. Biz burularda hergün aç ve perişan dolasup senüngüne gore daha ussul öleriz emme bizimgilerini duyan eşiden yagiki.

Mallüm efendünün dedügüne göre senün ismünü cihanda bilmeyen yogimis.

Bizler ne zavallı kömselerügü eylüümüzü isteyen. canun için senelerdür nahak yere mapusanalarda yatan igit bi oğluğumuza yardım edüp onun serbes bırakülmasına gücümüz yetmi.

Ne edersün Nâzım efendü, kahbe felek bizlerü burada senide orada dertlerimizle başbaşa bırakmuş ve sürünüp gidük.

Urik Köyü
M. İ